

İzmir'e Hoşgeldin

Elektrik...

“Elektriklenmede TEAŞ/TEİAŞ”

Elk. Müh. Ahmet Becerik
ahmet.becerik@emo.org.tr

TEİAŞ İletim Tesis ve İşletme Grup Müdürlükleri(2009)

Elektrik enerjisi sektörüne özel kesimin yönlendirilmesini ve bu kapsamda sektörün kamu tekeli niteliğinin ortadan kaldırılarak serbestleşmesini amaçlayan politika çerçevesinde 90'lı yıllarda aşama aşama uygulamaya geçirilen kimi yasal düzenlemeler yapılmıştır. Yirmi yılı aşkın süreçte uygulanan çeşitli modellere karşın tatmin edici sonuçlar alınamamış olması ve ülkenin elektrik enerjisi arz yönünün içinde bulunduğu sıkıntılar, karar vericileri yeni önlemler almaya yöneltmiştir. Rekabet koşullarını ortadan kaldırarak elektrik fiyatlarının yüksek seviyede oluşması sonucunu doğuran bu uygulamalardan sonra süreç içerisinde piyasanın serbestleştirilmesi, düzenlenmesi ve denetlenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Bu amaçla elektrik enerjisi sektöründe serbestleşme düzenlemelerini içeren 4628 sayılı Elektrik Piyasası Yasası 3 Mart 2001 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasa ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) oluşturulmuş ve piyasada faaliyet gösterecek olan işletmelerin bu kurum ile uyumlu çalışması öngörülmüştür. 2001 yılında EPDK'nın kurulmasının ardından yap işlet devret (YİD) ve yap işlet (Yİ) modelleri son bulmuş ve enerji sektöründe bir başka dönem başlamıştır. Bu sistem

öncesinde YİD ve Yİ modeli ile inşa edilen santrallerin ürettiği elektrik, TEAŞ tarafından satın alınmakta ve TEDAŞ tarafından dağıtılmakta idi. Bir diğer deyişle üretim ve işletme özel sektörde, iletim, dağıtım ve satım devlet kuruluşları tarafından yapılmakta idi. EPDK döneminde ise varolan ve işletmede olan santraller özelleştirilerek santral işletmeciliği özel sektör tarafından yapılacaktır. Bu kapsamda TEDAŞ'ın da özelleştirme kapsam ve programına alınmasına karar verilmiştir.

1993 yılında 513 sayılı KHK ile Türkiye Elektrik Kurumu'nun ikiye bölünmesi sonrasında 26 Nisan 1994 tarihinde tüzel kişilik kazanarak örgütlenen TEAŞ Genel Müdürlüğü, Enerji Piyasası Yasası'nın getirdiklerine koşut olarak 2001/2026 sayılı bakanlar kurulu kararı ile üç ayrı şirkete bölünmüştür. Buna göre “elektrik iletimi, yük tevzii ve işletme planlaması hizmetlerini yürütmek üzere Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ), elektrik üretim hizmetlerini yürütmek üzere Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ), ilgili mevzuata göre elektrik üretim tesisi ve otoproduktör olarak çalışan kuruluşlardan ve yurtdışından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca verilecek kararlara uygun olarak elektrik satın alma ve satma, anlaşmalarını yapma ve yürütme görevlerini yerine getirmek üzere Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt

Anonim Şirketi (TETAŞ) unvanlarında üç iktisadi devlet teşekkülü kurulmuştur”.

Ülkemizin genel enerji politikasına uygun olarak, ülkedeki tüm iletim tesislerini devralmak, elektrik iletimi, yük tevzii ve işletme planlaması hizmetlerini yürütmek üzere 01.10.2001 tarihinde kurulan TEİAŞ varolan mevzuat çerçevesinde, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan (EPDK) 13.03.2003 tarihinde aldığı iletim lisansı ile yeni piyasa yapısına uygun olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

Elektrik enerjisi sistemimizin belkemiği konumunda bulunan TEİAŞ şebekesinden tüm işletme ve kontrol işlemleri, üretim iletim ve dağıtım kuruluşları arasındaki enerji alışverişleri bu sistem üzerinden yapılmaktadır. İlke olarak iletim sisteminin bir bütün halinde tek bir denetim merkezinden tek bir yönetim altında işletilmesi esastır. Bu gereksinim, idari ya da ticari olmaktan çok sistemin teknik özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Yük-frekans denetimi, en uygun güç dağılımı, ekonomik işletme, sistem güvenliği gibi birçok bileşen ancak sistem bir bütün olarak işletildiği zaman anlamlı ve geçerlidir. Ayrıca sistemin belli bir bölgesi için ekonomik olmayan bir çözüm ve işletme şekli sistemin bir bütün olarak düşünüldüğü zaman sistem ve ülke gereksinimleri bakımından

TEİAŞ Yük Tevzi İşletme Müdürlükleri (2009)

anamlı olabilir. Gelişmiş ülkelerde de iletim sisteminin serbestleştirilmesi ve rekabete açılması gündemde en son yer alan, hatta üzerinde düşünülmemeyen bir konudur. TEİAŞ belirtilen nedenlerle sektörde serbestleştirilme ve rekabete açılmaya doğrudan katılmayan, ancak ona destek olan önemli bir bileşendir. Enerji sistemindeki tüm alışverişler TEİAŞ tarafından örgütlenmiş olan çalışan, tesis ve bilgisayar altyapısı ile gerçekleştirilmektedir. Buradan da sistemin, bu sistemden hizmet alan şirketler için yaşamsal önemi olan bir yapı olduğu kolayca anlaşılabilir.

TEİAŞ tarafından Türkiye elektrik sisteminde iki tür işletmecilik yapılmaktadır. Birincisi sistemin ana omurgasını oluşturan enerji iletim hatları ve trafo merkezlerinin tesis ve donanım bağlamında işletme ve bakımlarının yapılmasıdır. Bu hizmetler 22 adet Bölge İletim ve Tesis İşletme Grup Müdürlüklerince yürütülmektedir. İkincisi ise,

enterkonnekte sistemde, üretim ve tüketim yönünden yük dağıtım işletmeciliği yapılmasıdır. Sistemin işletmeciliği bir adet milli yük tevzi ve dokuz adet bölge yük tevzi merkezleri aracılığı ile Ulusal Yük Tevzi İşletim Sistemi SCADA ve Enerji Yönetim Sistemi EMS veri tabanlı işletim sistemleri kullanılarak yerine getirilmektedir. Diğer taraftan Türkiye Elektrik Sisteminde güç kalitesine etki eden değişkenleri ve güç akışını izleme, sorunların saptanması, değerlendirilmesi ve karşı önlemlerin yaşama geçirilmesi projesi olan **Güç Kalitesi Milli Projesi** kimi üniversite ve kamu kurumlarının desteği ile yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır. Proje kapsamında elektrik enerjisinde verimliliği arttırmak ve iletim sisteminde enerji kalitesine etki eden bileşenleri ölçüme dayalı izleyerek, gelişmiş ülkeler düzeyinde kaliteli elektrik enerjisinin kullanılması kriterlerini oluşturup ülke genelinde uygulanmasını sağlamaktır.

TEİAŞ, Etibank Elektrik İşletmesinden Türkiye Elektrik Kurumuna, oradan da TEAŞ adı altında elektrik şebeke sistemimize yön veren köklü bir kamu yapısının günümüzdeki örgütlenmesidir. Enterkonnekte şebekenin oluşturulma sürecinde ETİBANK Elektrik İşletmesine bağlı olarak 1955 yılında

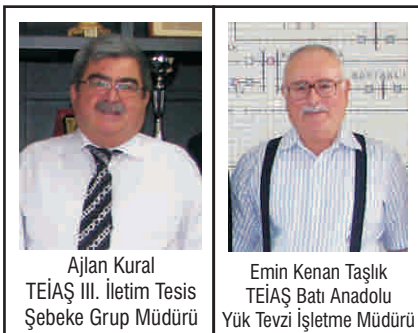
İzmir'de kurulan Kuzeybatı-Batı Anadolu Enerji Nakil Hattı Tesis ve Montaj Mühendisliği ile başlayan kamu hizmet birimi süreç içinde Batı Anadolu Şebeke Müdürlüğü ve Şebeke Tesis Bölge Müdürlüğü olarak iki ayrı müdürlük olarak çalışmalarını sürdürmüştü. 2003 yılında gerçekleştirilen yeniden yapılanma sonucu iki kurum birleştirilerek İzmir ve Manisa illerini de kapsayan biçimde **TEİAŞ 3. İletim Tesis ve İşletme Grup Müdürlüğü** adı altında günümüzde çalışmalarını sürdürmektedir. 1958 yılında kurulan yük tevzi merkezi de günümüzde dokuz ili kapsayan **Batı Anadolu Yük Tevzi İşletme Müdürlüğü** olarak hizmet vermeyi sürdürmektedir.

İzmir İletim Tesisleri:

İzmir ilimizde kurulu gücü 2200MVA, ototrafo sayısı 12 olan Işıklar, Aliğa 2, Uzundere olmak üzere 3 adet 380 kV, kurulu gücü 4265 MVA olan Alosbi, Alaçatı, Alçuk, Aliğa 1, Almak, Aslanlar, Bahribaba GİS, Bergama, Bornova, Bostanlı GİS, Bozyaka, Buca, EBSO, Güzelyalı GİS, Habaş, Hatay GİS, Hilal GİS, Hilal Klasik, Ilıca GİS, Işıklar, Karabağlar, Karşıyaka GİS, Kemalpaşa, Ödemiş, Pektim, Piyale GİS Tahtalı, Tire, Ulucak, Urla, Üniversite, Wiking olmak üzere 32 adet 154 kV'luk trafo merkezi işletmededir.

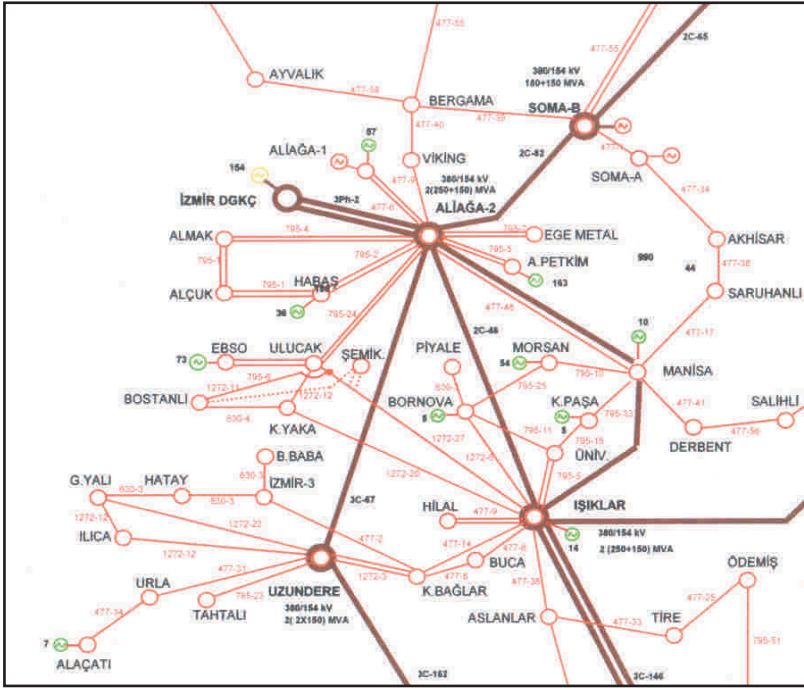
İzmir'deki enerji iletimi sağlayan 414 km uzunluğunda 380kV'luk 816,7 km uzunluğunda 154 kV'luk enerji iletim hattı ve yer altı kablosu olarak 3x22,995 km uzunluğunda güç kablosu, 22,558 km uzunluğunda 100V (DC) pilot kablo işletmede bulunmaktadır.

İzmir ili 2008 yılı puant yükü 2560 MW, İzmir metropol alan 2008 yılı puant yükü ise 2411 MW'tır. Kentimizde 2008 yılında 15.983.679 kWh elektrik enerjisi tüketilmiştir.

Ajlan Kural
TEİAŞ III. İletim Tesis
Şebeke Grup Müdürü

Emin Kenan Taşık
TEİAŞ Batı Anadolu
Yük Tevzi İşletme Müdürü

- 66 kv Trafo Merkezleri
- ⊙ 380/154 kv Trafo Merkezleri
- ⊙ 154/66 kv Trafo Merkezleri
- ⊙ Otoproduktör Santraller
- ⊙ EÜAŞ Termik Santraller
- ⊙ EÜAŞ Hidrolik Santraller
- ⊙ YI - YİD - İHD - Mobil ve Diğer Özel Santraller
- ⊙ 380 kV Şönt Reaktörler
- ⊙ 154 kV Şönt Reaktörler
- ⊙ 380 kV Seri Kapasitör ve Değerleri

380 kV hatlarda : 3 (C,R,Ph) - 250

iletken adedi	iletken tipi	hat uzunluğu (km)
C	Cardinal	954 MCM
R	Rail	954 MCM
Ph	Pheasant	1272 MCM

154 kV hatlarda : 477 - 58

hat kesiti (MCM) - hat uzunluğu (km)

İzmir Elektrifikasyon Haritası, 2003

ETİBANK-TEK-TEAŞ-TEİAŞ ELEKTRİK İŞLETMELERİNDE ÇALIŞAN MÜHENDİSLER (1955-2009)

BATIANADOLU İŞLETME

- 1- ESAT ERDA
- 2- TUNCEL AKMAN
- 3- ORHAN EMİR
- 4- GÜRHAN KALAYCILAR
- 5- İSMAIL ÇOLAK
- 6- AJLAN KURAL
- 7- HALDUN BÜYÜKDORA
- 8- NİYAZİ ŞAHİN
- 9- KAMİL BATIHAN
- 10- METE ÖZKUM
- 11- A. CUMHURİYET ALPASLAN
- 12- ALİ AK
- 13- MUHSİN GÜVEN
- 14- TAHİR BORA
- 15- OSMAN BERBEROĞLU

BORNOVA BÖLGESİ

- 1- CENGİZ ÜNDEYOĞLU
- 2- METİN SAYAN
- 3- ÖMER GÜNER
- 4- FARUK YILMAZ
- 5- ZİYA ÇUBUKÇU

- 6- TANER DAĞDEMİR
- 7- OSMAN HULKİ ÖĞÜT
- 8- YETER YILDIRIM
- 9- OKTAY BENLİ
- 10- ERHAN ALPARSLAN
- 11- METİN GÖK

ELEKTRONİK

- 1- TURGUT UYSAL
- 2- TARIK ÜZGÜN
- 3- ORHAN TÜRKERİ
- 4- GÜRKAN ÇANÇİN
- 5- MUSTAFA ESGİN

TEST

- 1- YALÇIN SARAÇOĞLU
- 2- MUZAFFER ÖKE
- 3- SAİM GÜLERYÜZ
- 4- KENAN ACAR
- 5- GÖNÜL DİNÇER
- 6- YAŞAR ÇETİN
- 7- ÜSTÜN ŞAKRAK
- 8- ALİ YENİAY

- 9- ZAFER KAYGAN
- 10- AYTAÇ SAYIN

YÜK TEVZİİ

- 1- HALİM DİNÇER
- 2- ŞÜKRÜ ÇULHA
- 3- EMİN KENAN TAŞLIK
- 4- YILDIZ ÖZKAN
- 5- DİLEK KARAOĞLU
- 6- M.ALİ BAŞTÜRK
- 7- KÜRŞAT BÜLBÜL
- 8- MEHMET GÜLCÜ
- 9- FUAT TARAKCIOĞLU
- 10- HALİL KOÇAK
- 11- İBRAHİM EROL
- 12- BİLAL KALAYCI

ŞEBEKE TESİS

- 1- GANI TÜRKSEL
- 2- EMİN ERDAL İŞÇİOĞLU
- 3- MÜŞTAK CAYMAZ
- 4- SALİH KUTLU TUNCER
- 5- VELİ BAYRAM

- 6- ENVER SELVİTOPU
- 7- SADIK SİRKEOĞLU
- 8- SUAT ŞERİF EKEN
- 9- AHMET ERDEM ALTINDAŞ
- 10- NİHAT ÖZGÜL
- 11- YAVUZ EFEYOĞLU
- 12- HÜSNÜ KARAOĞLU
- 13- SADETTİN VERMEZOĞLU
- 14- M.ALİ ÖZEKŞİ
- 15- HÜSEYİN SARICA
- 16- İHSAN BÜYÜKÇAKIR
- 17- YUSUF GÜRSOY
- 18- MUZAFFER TURGUT
- 19- M.KEMAL PETEK
- 20- GÜLDEN DENLİ
- 21- SEMİH AYGÜN
- 22- SERHAT ERGÜR
- 23- KAZIM KINAY
- 24- M.EMİN ÇALIŞ
- 25- A.KEMAL KOLOĞLU
- 26- HALİL SABUNCU
- 27- YUNUS YILMAZ
- 28- GÖKÇE BİLGİ
- 29- SEZÂİ ŞATANA

RÖLE

- 1- MÜZEKKA DAMGACIOĞLU
- 2- GÜNGÖR GÜRSEL
- 3- ŞERAFETTİN TABAN
- 4- DENİZ KÜLTÜR
- 5- YALÇIN ANAYURDU
- 6- FARUK ÇAKAREL
- 7- MEHMET GERÇEKER
- 8- FİLİZ DELVİN
- 9- MÜRÜVVET DAMGACIOĞLU
- 10- İRFAN ARABACI
- 11- NURULLAH ÇELİK
- 12- ÖMÜR AKMAN
- 13- NURULLAH ÇETİN
- 14- ERCAN KEŞKEK
- 15- SADETTİN GÜLDAR
- 16- SELCEN YAPAR
- 17- ÖZGÜR KÖROĞLU
- 18- M.TURGUT TURA

Kaynakça :

- TEİAŞ 3.İletim Tesis ve İşletme Grup Müdürü Elektrik Mühendisi Ajlan Kural ile Sözlü Tarih Çalışması- 01.04.2009- TEİAŞ/Bornova
- Elektrik Mühendisi A. Cumhuriyet Alpaslan ile Sözlü Tarih Çalışması-25.03.2009-EMO İzmir Şubesi
- DPT- 8.Kalkınma Planı Elektrik Enerjisi Özel İhtisas Komisyonu Raporu
- USİAD-Elektrik Enerjisinde Bugün ve Geleceğimiz Raporu-2004
- Ege Bölgesi Enerji Forumu 29-30 Mart 2009, EMO İzmir Şubesi
- <http://www.teias.gov.tr> web sayfası